

DIGITÁLIS ORSZÁGOS MÉRÉSEK 2023

**Tájékoztató
a mérés lebonyolításában
történt változásokról**

**OKTATÁSI
HIVATAL**

Az Országos kompetenciamérésről

A köznevelés minőségét meghatározza, mennyire hatékony a tanítási-tanulási folyamat, a hatékonysággal pedig szorosan összefügg a belső és külső értékelés rendszere. A belső értékelés, önértékelés gyakorlata az erőforrások megfelelő elosztásában, a tanári tevékenység fejlesztésében meghatározó szerepet játszik. A külső értékelés, vagyis a külső személyek, testületek által végzett vizsgálatok funkciója pedig az, hogy területi vagy országos szinten képet adjon az oktatásirányítás és az intézményfenntartók számára a tanítási-tanulási folyamat eredményességéről, illetve az igazgatók számára az általuk irányított intézmény teljesítményéről. A külső mérés így a tartalmi szabályozás egyik fontos tényezője. A belső és külső értékelések összhangjának megteremtése érdekében nélkülözhetetlen, hogy az iskolák és fenntartók az intézményértékelési folyamat során az országos mérési adatokra is támaszkodjanak.

Az intézményértékelés meghatározó eleme az Országos kompetenciamérés. Az első mérést 2001 novemberében bonyolították 5. és 9. évfolyamos tanulók részvételével szövegértés és matematika területen. A nyomtatott feladatlapokat az adott évfolyamok valamennyi tanulója kitöltötte, de irányított véletlen mintavétellel iskolánként csak 20-20 tanuló tesztfüzetét javították ki és elemezték központilag. A 2002/2003-as tanévben a mérés időpontja és az érintett tanulói populáció is megváltozott. A mérés május végére került át, valamint ekkor a 6. és 10. évfolyamosok írták meg a tesztek. A tesztekhez ekkor már háttérkérdőívek is kapcsolódtak, amelyek a tanulók és az intézmények teljesítményét befolyásoló környezeti tényezőkről gyűjtöttek információkat. A 2003/2004-es tanévtől kezdve a 8. évfolyamos tanulók is részt vesznek a mérésben, 2006-tól kezdve pedig fokozatosan bővült a központi elemzésbe bevont tanulók köre. 2008-tól – a sajátos nevelési igényű tanulók bizonyos csoportjait, a sérülés (pl. kéztörés) miatt mentesült, valamint a magyar nyelven rövid ideje tanuló, nem magyar anyanyelvű diákokat leszámítva – már az összes tanuló tesztfüzetét feldolgozzák. Szintén 2008 óta közös pontképzésben számítják ki a tanulók eredményeit, a három évfolyam tanulóinak eredményeit pedig közös képességskálára vetítik, így lehetőség nyílik az eredmények évfolyamok közötti és időbeli összehasonlítására, valamint a tanulók egyéni fejlődésének nyomon követésére.

A 2021/2022-es tanévben két jelentős változás következett be a mérési rendszerben. Egyrészt a mérés teljes mértékben átköltözött a digitális médiumra, azaz az országos méréseket a tanulóknak online felületen kell teljesíteniük. Másrészt újabb műveltségterületekkel bővült a mérés: a rend-

szer kiegészült a természettudomány kompetenciaterülettel, a nyelvi mérések értékelése pedig a továbbiakban központilag történik és a tanulói eredmények visszajelzése a többi területhez hasonlóan képességskálán történik meg. A 2022/2023-as tanévben a mérési rendszer tovább bővült, az eddig érintett három évfolyam helyett a 4–11. évfolyamos tanulók voltak érintettek a mérésben.

Az Országos kompetenciamérést az Oktatási Hivatal (beleértve a területileg illetékes Pedagógiai Oktatási Központokat is) és az iskolák közösen szervezik meg. Erre 2023 tavaszán huszadik alkalommal került sor. (A pandémia miatt az emberi erőforrások minisztere 5/2020. (III. 19.) EMMI határozata értelmében a 2019/2020. tanévi országos kompetenciamérés elmaradt.)

Jogszábiályi háttér

A **nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény** (továbbiakban: **Nkt.**) **41. §-a, 78. §-a, 80. §-a és 94. §-a** olyan feladatokat ír elő a köznevelési intézmények, az intézményfenntartók, továbbá a köznevelésért felelős miniszter számára, amelyek elősegíthetik az országos és intézményi adatok alapján a pedagógiai tevékenység objektívabb megítélését.

Az **Nkt. 80. § (1)** szerint országos mérések keretében minden tanévben mérni, értékelni kell a nevelési-oktatási intézményekben folyó pedagógiai tevékenységet, különösen az alapkészségek, képességek fejlődését a 6., a 8. és a 10. évfolyamon valamennyi tanuló esetében. Az **Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Kormányrendelet** értelmében a köznevelési feladatkörében eljáró Oktatási Hivatal (továbbiakban Hivatal) az országos ellenőrzési, mérési, értékelési feladatok végrehajtásában közreműködik.

A törvényi rendelkezések értelmében az Országos kompetenciamérésben részt vevő minden tanuló egy 8 karakterből álló mérési azonosítót kap, amely biztosítja, hogy a mérés kiértékelését végzők előtt a mérésben részt vevő diákok személyes adatai rejtve maradjanak, ugyanakkor az iskolai évek alatt elvégzett országos mérések eredményeiből az egyes diákok fejlődése is nyomon követhető, elemezhető legyen. A mérési azonosító a személyazonosításra alkalmas adatokkal csak az iskolában kapcsolható össze. A mérési azonosító 2008-as bevezetésével a 2010. évi Országos kompetenciamérés volt az első, amelyben a két évvel korábbi eredmények az elemzések során tanulói szinten is ismertek voltak, így az eredmények visszajelzése során a tanulók aktuális tudása mellett 2010-től már a fejlődés mértékéről is képet kaphattunk.

A 2022/2023 tanév során megvalósult mérések körét a **2022/2023. tanév rendjéről szóló 22/2022. (VII.29.) BM rendelet 12. §** szabályozta.

Mérési területek

A kezdetektől 2021-ig a Kompetenciamérés nyomtatott tesztfüzetekkel, szövegértés és matematika területen valósult meg. A digitális átállás során 2022-ben megújultak a mérés [tartalmi keretei](#), kiegészülve az új területek és digitális feladattípusok leírásaival, melyek meghatározzák a mérés összeállításának elveit és az egyes tartalmi területek és gondolkodási műveletek arányait. A tesztek olyan matematikai eszköztudást, szövegértést, természettudományos műveltséget és idegen nyelvtudást vizsgáló feladatokból álltak, amelyek nem elsősorban a tantervi tartalmak elsajátítását mérik, hanem ennél többet: azt vizsgálják, a tanulók hogyan tudják a tanultakat hétköznapi helyzetekben előforduló problémák megoldására alkalmazni.

A digitális feladatok sikeres megoldásához szükség van a számítógép használatával kapcsolatos alapvető jártasságra: A feladatok és az azokhoz tartozó szövegek, ábrák a képernyőn jelennek meg, a tanulóknak onnan kell elolvasniuk őket. A teszten belüli navigáció nem lapozással történik, hanem a megfelelő gombokra való kattintással és görgetősávok használatával, a feladatok megoldásához pedig ugyancsak a megfelelő gombokra kell kattintani, legördülő menüket kell kezelni, elemeket kell a helyükre húzni (mindezt az egér segítségével), vagy a választ egy szövegdobozba kell begépelni.

A **szövegértési képességet** vizsgáló tesztek a mindennapi életből vett szövegekben szereplő tények, összefüggések feltárását, problémák, helyzetek megoldását várják el a tanulóktól, elbeszéléseket, regényrészleteket, ismeretterjesztő szövegeket, újságcikkeket, hirdetéseket és szokványos táblázatokat tartalmaznak. A tanulóknak a különböző információhordozókhoz kapcsolódó kérdések megválaszolásakor a szövegek átfogó értelmezésén túl különböző műveleteket kell végrehajtaniuk. Ezek közé egészen egyszerű és komplex műveletek is tartoznak a konkrét információ visszakeresésétől az egyes szövegelemek funkciójának meghatározásán át a szöveg megformáltságára vagy tartalmára való reflektálásig.

A **matematikai eszköztudást** mérő tesztek azt vizsgálják, hogy a tanulók mennyire képesek az iskolai oktatás során elsajátított matematikai ismereteiket valós helyzetekben, életszerű kontextusokban alkalmazni. A felmérés ugyan figyelembe veszi a matematika tanterveket, de nem csak azon ismeretek mozgósítását várja el, amelyeket éppen az adott évfolyamon kellett elsajátítani.

A **természettudományos műveltséget** vizsgáló mérésekben a természettudomány kérdéseivel, a műszaki, technikai problémákkal valóságos,

vagy valószerűen megkonstruált kontextusban találkoznak a diákok. A kérdések megválaszolásához nem kizárólag és nem elsősorban az előzetes tudásukra van szükségük a diákoknak, hanem fel kell használniuk és fel kell dolgozniuk a feladatban szereplő információkat, adatokat, adatábrázolásokat is.

A nyelvi képességet vizsgáló nyelvi mérések angol és német nyelvből méri a funkcionális nyelvhasználatot. A tesztekben autentikus forrásból származó eredeti vagy szerkesztett szövegekkel találkoznak a diákok, a feladatok az olvasott vagy hallott szövegek megértését mérik. A mérésekben az angolt vagy németet első idegen nyelvként tanuló diákok vesznek részt. A mérések alapján megállapítható, hogy a tanulók elérik-e a tantervi követelményekben az egyes évfolyamok számára előírt Közös Európai Referenciakeret (KER) szerinti szinteket (6. évfolyam: A1, 8. évfolyam: A2; két tanítási nyelvű oktatásban 6. évfolyam: A2, 8. évfolyam: B1).

A 2021/2022-es tanévtől digitális felületen lehet elérni a tanulók családi hátterével és eddigi iskolai pályafutásával kapcsolatos Háttérkérdőívet is, melyet a tanulók otthon, a szüleikkel együtt tölthetnek ki önkéntes alapon. Az intézmények és a feladatellátási helyek vezetői szintén kérdőíves formában szolgáltatnak információkat a feladatellátási helyekkel kapcsolatban. A kitöltött kérdőívek azt a célt szolgálják, hogy az ezekből nyert adatok segítségével a feladatellátási hely eredményeit ne pusztán önmagukban, hanem a tanulók jellemzői és az iskola/feladatellátási hely rendelkezésére álló lehetőségek, körülmények figyelembevételével lehessen elemezni.

A mérés lebonyolítása

A 2022/2023 tanév során a tanév rendjében meghatározottak szerint két mérési ciklus zajlott le. 2022 őszén a 4., 5., 6., 8. és 10. évfolyamos tanulók bemeneti mérésen vettek részt, majd 2023 tavaszán a kimeneti mérésekben a 4–11. évfolyamos tanulók voltak érintettek. A 2022-es méréshez hasonlóan digitális környezetben, a [Tehetségkapu](#) oldalon valósult meg az online felmérés. A kimeneti mérés lebonyolítása az Oktatás Hivatal által meghatározott eljárásrend szerint történt az alábbi beosztásban:

- A 11. és a 7. évfolyamos kimeneti mérés lebonyolítása: 2023. március 20.–április 5.
- A 9. és a 8. évfolyamos kimeneti mérés lebonyolítása: 2023. április 12–27.
- A 10. és a 6. évfolyamos kimeneti mérés lebonyolítása: 2023. április 28.–május 22.
- A 4. és az 5. évfolyamos kimeneti mérés lebonyolítása: 2023. május 23.–június 6.

A mérési időszakokon belül a tanulók egy vagy két mérési napon, az intézmény által meghatározott időpontokban írták meg a mérést A 4. és 5. évfolyamon matematikából és szövegértésből kísérleti mérés valósult meg, ezek az évfolyamok nem voltak érintettek a természettudomány mérésben és nyelvi mérésekben. A nyelvi mérésekben csak a 6–8. évfolyamos tanulók vettek részt. Matematika, szövegértés és természettudomány tesztet minden évfolyamon írtak 6-tól 11-ig. A 9. és 11. évfolyamon – illetve természettudomány mérési területen a 10. évfolyamon is – csak a köznevelési intézményekben tanuló diákok vettek részt a mérésben. A szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Korm. rendelet 181A § alapján a szakképző intézményekben csak 10. évfolyamos tanulók vettek részt matematika és szövegértés mérésben. Ez alól kivételt képeztek azok a tanulók, akik szakképző intézményben tanulnak, de a köznevelési törvény hatálya alá tartozó képzésben vesznek részt.

A bemeneti és kimeneti mérések lebonyolítása komoly szervezési feladat elé állította mind az intézményeket, mind az Oktatási Hivatalt. A nagy számú mérés generálta mérésfáradtság hatással lehetett az iskolai és tanulói attitűdre, amely negatívan befolyásolhatta az eredményeket is. Az iskolák visszajelzései alapján az intézmények informatikai infrastrukturális ellátottsága is nehézségeket okozhatott egyes iskolákban a mérés megszervezésekor.

Alkalmazott módszertan

A tanulók teljesítményének meghatározása olyan statisztikai eljárással történik, amely az adott tanuló eredményén kívül az egyes tesztverziókon, illetve feladatokon elért összes tanulói eredményt is figyelembe veszi. Az összeállítás és az értékelés során alkalmazott módszerek így biztosítják az egyes tanulói eredmények összehasonlíthatóságát.

2023-ban a mérésben kizárólag zárt végű feladatok, illetve szám beírását kérő, szakértői kódolást nem igénylő feladatok szerepeltek. Ez jelentős változás volt a mérés felépítésében, amely mögött két tényező húzódott. Egyrészt a mérés kiterjesztésével jelentősen megnövekedett a részt vevő tanulók száma, így a nyílt végű feladatok kódolása sokkal nagyobb erőforrás bevonását igényelte volna. Másrészt a 2022-es első digitális mérés nyílt végű feladataira adott tanulói válaszok kódolása során azt tapasztaltuk, hogy a digitális környezetben adott tanulói válaszok eltértek a papíralapú méréseken adott tanulói válaszoktól. A nyílt végű feladatok közül egyedül azok az automatikus kiértékelést lehetővé tevő feladatok maradtak meg, amelyek egy szám beírását várják a tanulótól.

2022-től a mérések feladatai nem kerülnek nyilvánosságra, mivel a bemért feladatok egy feladatbankba kerülnek, egy részük a következő mérések során is felhasználásra kerül, ezzel biztosítva az eredmények évek közötti összehasonlíthatóságát. A korábbi évekkkel való összekötést szövegértésből és matematikából a mérésbe beépített korábbi *Core tesztfeladatok* biztosítják. Mivel a tanulók nem egyszerre töltötték ki a tesztek, ezért évfolyamonként és területenként számos tesztverzió szerepelt a mérésben, amelyeket a rendszer véletlenszerűen osztott ki a tanulók között. A tesztverziók nehézsége és tartalma hasonló volt, a tesztverziók és évfolyamok közötti összehasonlíthatóságot híd feladatok biztosították.

Hasonló eljárást követtünk a természettudomány és a nyelvi mérések tekintetében is, kiválasztva azokat a 2022-es mérésben szereplő feladatokat, amelyek bekerültek a 2023-as mérésbe is, biztosítva az egyes évek megfelelő összekötését. A pedagógusok és a tanulók tájékoztatása kedvéért az Oktatási Hivatal honlapján található mérési területenként nyilvánosságra hozott digitális példafeladatok.

A Tehetségkapu felületről megkapott tanulói válaszok többkörös adattisztítási és kódolási folyamaton mentek keresztül, melyet követően volt lehetőség végrehajtani azokat a statisztikai számításokat¹, amelyeknek segítségével megállapíthatók a feladatok végleges paraméterei és a tanulók eredményei.

A korábbi évekhez hasonlóan a 2023-as eredmények értékelése során a tanulókat és a feladatokat valószínűségi modell alkalmazásával helyeztük közös skálára. Ez az évfolyamfüggetlen képességskála teszi lehetővé, hogy bármely két évből és évfolyamról, de ugyanarról a mérési területről származó képességpontok összehasonlíthatók legyenek egymással. Matematikából és szövegértésből a 2008-as mérés 6. évfolyamos tanulóinak országos átlageredményét 1500 pontban, szórását 200 pontban határoztuk meg. A 2008-as mérés 8. és 10. évfolyamos tanulóit, valamint az ezt követő évek mérési eredményeit is erre a rögzített képességskálára rendezték. Hasonló eljárást követtünk a természettudomány mérés esetében is 2022-ben.

A nyelvi mérések esetén az adott nyelvű idegen nyelvi és célnyelvi mérés eredményeit közös skálán helyeztük el úgy, hogy a 6. évfolyamos idegen nyelvi mérésben részt vevő tanulók országos átlageredményét 1500 pontban, szórását 200 pontban határoztuk meg. A 2023-as mérés idegen nyelvi

---

¹ Az Országos kompetenciamérés szervezésével, lebonyolításával, az adatok tisztításával és a statisztikai elemzéssel kapcsolatos tudnivalókat *Az Országos kompetenciamérés technikai leírás* című kötet tartalmazza. www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktas/meresek/orszmer2012/OKM_Technikaileiras.pdf

és célnyelvi eredményeit erre a képességskálára rendeztük. Ezáltal összehasonlíthatóvá váltak egy adott nyelv idegen nyelvi és célnyelvi eredményei, ugyanakkor fontos kiemelni, hogy az angol és német nyelvi eredmények nem hasonlíthatók össze egymással, hiszen a két nyelvnek külön képességskálája van.

A korábbi években a nyelvi méréseken a tanulók a saját mérési típusuknak és évfolyamuknak megfelelő feladatsort kaptak, és aki elérte a 60%-os teljesítményt, az „megfelelt” minősítést szerzett. A tanulói képességszintek meghatározásakor 2022-ben segítségül hívtuk ezt a hagyományos értékelési módszert. Minden tanuló esetén a saját mérési típusának és évfolyamának megfelelő KER-szintű feladatokon meghatároztuk, hogy elérték-e a 60%-ot, majd megvizsgáltuk, hogy a „megfelelt” tanulók képességpontjai hol kezdődnek a képességskálán, és hol van az az optimális pont, ahol a legjobb becslést adhatjuk arra vonatkozóan, hogy a tanuló a hagyományos értékelés szerint elérte-e a „megfelelt” minősítést.

A szinthatárok megállapítását a két nyelv esetén külön-külön végeztük el. Az egyes nyelvi szintek határainak megállapításakor csak azokat a tanulókat vettük figyelembe, akiket az adott KER-szinten kellett mérni. A nyelvi mérés képességszintjeit a KER szerint neveztük el, de a szintek csak részben fedik le a KER-ben szereplő képességeket, hiszen a nyelvi mérés csak az olvasott és a hallott szöveg értését méri, és ezen a két területen is összevont becslést ad a tanuló nyelvi képességszintjére.

A 2022. és 2023. évi Országos kompetenciamérés összekötését két lépcsőben valósítottuk meg. Először csak a mindkét évben érintett 6., 8. és 10. évfolyamon végeztünk elemzést (a nyelvi mérések esetén csak 6. és 8. évfolyamon). A két év közös feladataiból kerültek kiválasztásra az ún. horgonyfeladatok, melyek kellően stabilak voltak, vagyis nagyon hasonlóan viselkedtek a képességmodellben a két mérésben (hasonló paramétereik, kitöltöttségük, illeszkedési ábrájuk volt). Ezeket rögzítettük a közös skálán a többi feladat beméréséhez (paraméterezéséhez). A „szabadon helyezkedő” itemeknek tehát a horgonyfeladatok 2022. évi itemparamétereikhez kellett igazodniuk, így biztosítottuk a kapcsolatot a két év között. Ezzel 6., 8. és 10. évfolyamon az összes feladatot paramétereztük 2023-ra vonatkozóan. Bemért feladatok esetén tetszőlegesen összeválogatott feladatokra (teszt-sorokra) adott bármely válaszmintázathoz már egyértelműen hozzárendelhető egy képességpont, így tehát előálltak a 6., 8. és 10. évfolyamos tanulói eredmények.

Második lépésként az elemzést kiterjesztettük a 2023-ban bevezetett évfolyamokra (nyelvi mérésen csak a 7., a többi mérési területen a 7., 9. és

11.). Az új évfolyamok tesztjeiben szinte csak olyan feladatok szerepeltek, melyek előfordultak a 6., 8. vagy 10. évfolyam valamelyikén, vagyis amiket az első lépésben már bemértünk a közös skálán.

Akadt néhány kivételes feladat (7 db a természettudomány és 2 db a szövegértés területén), amely csak az új évfolyamok valamelyikén szerepelt. Ezeknek a feladatoknak a paramétereit a többi feladat paramétereinek rögzítésével nyertük ki az összes évfolyam tanulói válaszai alapján (a bemérendő feladatokat itt is szabadon helyezkedőnek hagytuk). A feladatok teljeskörű paraméterezése után a képességpontok előálltak az új évfolyamokon is.

Eredmények elérhetősége

A 2022/2023. évi mérések országos eredményei a Digitális Országos kompetenciamérés [adatvizualizációs felületén](#) tekinthetők meg. Az eredmények kapcsán fontos kiemelni, hogy az országos mutatókat a 9. és 11. évfolyamon, továbbá a természettudomány mérés esetén a 10. évfolyamon nem lehet összehasonlítani a többi évfolyam átlageredményeivel, mivel ott csak a köznevelési intézmények voltak érintettek a mérésben.

Ugyanitt lehet tájékozódni az iskolák és feladatellátási helyek teljesítményéről, összehasonlítva azt az országos mutatókkal és a hasonló jellemzőkkel rendelkező iskolákkal. Az eredmények dinamikus megjelenítése lehetőséget biztosít a kibővült mérési adatbázis feldolgozására, egyszerűbb és gyorsabb értelmezésére. Külön intézményi és feladatellátási helyi jelentések a 2023-as mérésről nem állnak elő.

A tanulói szintű eredmények az iskolák számára az [Intézményi Gyorsviszszajelző](#) felületen érhetők el, ahol az intézmények megismerhetik és elemezhetik a mérés időpontjában hozzájuk tartozó tanulók végleges mérési eredményeit. A tanulói eredmények le is tölthetők, ezáltal lehetőség adódik a további iskolai feldolgozásra, illetve az iskola pedagógiai feladatainak támogatására.

A 2023-as év fejlesztése volt az előzetes eredmény visszajelzésének bevezetése. A digitális felület lehetőséget nyújt arra, hogy hamarabb is információhoz lehessen jutni a mérésen nyújtott tanulói teljesítményekről. Ezek az előzetes eredmények a mérés kérdéseire adott tanulói válaszok meghatározott része alapján, egyszerűsített, de jól közelítő matematikai eljárással kerültek kiszámításra. Az egyes évfolyamok előzetes mérési eredményei az adott évfolyam mérési időszakának lezárását követően elérhetővé váltak.

Az előzetes tanulói eredményt a tanuló, szülei vagy iskolája a tanuló mérési azonosítójának és a mérés kódjának megadásával a [Tehetségkapu Előzetes OKM Eredmény oldalán](#) tudja megtekinteni. Az eredmények az iskolák számára az [Intézményi Gyorsvisszajelző](#) felületen is elérhetők a 2023-as mérési időszak végétől.

A 4–5. évfolyamon megvalósult kísérleti mérés tapasztalatai

Az Országos kompetenciamérés a 2022/2023-as tanév során egészült ki a 4. és 5. évfolyamos tanulók szövegértési képességének és matematikai eszköztudásának kísérleti mérésével, akik a többi évfolyamhoz hasonlóan az online felületen töltötték ki a feladatokat. A tanulóknak a feladatok megoldására mérési területenként 2x30 perc állt a rendelkezésükre, a részek között 10 perc szünettel. A mérés napját az iskola választotta ki a megadott időtartamon belül.

A vizsgált területek alacsonyabb évfolyamokon való bevezetése egy hosszabb belső fejlesztési folyamat, amely jelenleg is tart. A mérés kiértékelése megtörtént, az alkalmazott tesztek finomításra kerültek a 2023/2024-es mérések során ahhoz, hogy lehetőség legyen az eredmények közös képességskálán való visszajelzésére, amely lehetővé teszi az évfolyamok közötti összehasonlítást. Mivel a 2022/2023-as kísérleti mérés esetén ezt nem lehetett teljeskörűen megtenni, így a 2023-as mérés eredményei ezen a két évfolyamon nem kerülnek nyilvánosságra.

A feladatok kiértékelése során azt tapasztaltuk, hogy azok másképp viselkedtek a kísérleti mérésben részt vevő évfolyamokon. A feladatok kitöltöttségének vizsgálatakor kiderült, hogy 4–5. évfolyamon a 6. és 7. évfolyamhoz képest a tanulók nagyobb arányban adtak választ minden feladatra, illetve azok közül, akik nem töltötték ki minden feladatot, a 4–5. évfolyamos tanulók arányaiban kevesebb feladatot hagytak ki.

Hasonló mintázatot tapasztaltunk annak vizsgálatakor, hogy a feladatsor melyik feladatáig jutott el a tanuló (ez nem jelenti azt, hogy az előtte lévő összes feladatot is megválaszolta volna, csak azt, hogy ez volt a teszt sorrendje szerinti utolsó feladat, amit kitöltött). A 4–5. évfolyamon a tanulók nagyobb része válaszolta meg az utolsó feladatot, mint a 6–7. évfolyamon, ráadásul a 4–5. évfolyamos tanulók közül azok, akik nem jutottak végig, a 6–7. évfolyamosokhoz viszonyítva a teszt végéhez közelebbi feladatokra adtak választ.

A feladatok és a tanulók közös skálán való elhelyezése feltételezi, hogy a mérés feltételei hasonlóak, ami a kísérleti mérés esetén nem teljesült teljeskörűen, ezért is döntöttünk a feladatok számának növelése mellett.

A szövegértési képesség – a magasabb évfolyamokhoz hasonlóan a 4. és 5. évfolyamos kompetenciamérésben is – az írott nyelvi szöveg megértését, az arra való reflektálás képességét, feldolgozását és alkalmazását foglalja magában. A mérés ennek a képességnek a vizsgálatát célozza meg. A 2022/2023-as kísérleti mérés teszt dizájnjának kialakításakor igyekeztünk figyelembe venni a mérésben érintettek életkori sajátosságait, ezért döntöttünk úgy, hogy a magasabb évfolyamokhoz viszonyítva csökkentjük a mérés idejét, és a feladatok számát.

A 2022/2023-as tanévben a 4. és 5. évfolyamos szövegértés mérés során a tanulók a szünettel elválasztott két részben egy-egy (a teljes tesztben összesen kettő) különböző szöveghez kapcsolódóan oldottak meg feladatokat az online felületen. A szövegekhez legfeljebb 15-15 darab, zárt végű kérdés kapcsolódott. A 2023/2024-es tanévben a szövegértés mérés teszt felépítése annyiban változott, hogy a tanulók a szünettel elválasztott 2×30 perc alatt két-két (összesen négy) különböző szöveghez kapcsolódóan oldottak meg feladatokat. Egy-egy részben a két szöveghez összesen legfeljebb 20 (a teljes tesztben legfeljebb 40) darab kérdés kapcsolódik. A zárt végű feladatok megoldásakor a tanulónak a megadott válaszlehetőségek közül kellett kiválasztania a megfelelő válasz(oka)t.

A mérésben megjelenő feladatok besorolhatók az Országos kompetenciamérés szövegértés tartalmi keretében definiált szövegtípusokhoz és gondolkodási műveletekhez. Míg a 2022/2023-as tanévben a 4. és 5. évfolyamos tanulóknak egy adatközlő vagy magyarázó és egy élményszerző szöveget kellett feldolgozniuk, addig a 2023/2024-es tanévben már két adatközlő vagy magyarázó és két élményszerző szöveggel találkoztak. A szövegek nyelvezete, stílusa és témája igazodik a korosztály ismereteihez, a hozzá kapcsolódó feladatok pedig elsősorban az alapvető szövegértési műveletek elsajátításának eredményességét mérik.

A 4–5. évfolyamos matematikai eszköztudás mérésének a célja – ahogy a magasabb évfolyamokon is –, hogy átfogó képet kapjunk a tanulók által elsajátított matematikai ismeretekről, azok alkalmazásának képességéről. A kompetenciamérésben vizsgált matematikai eszköztudás magában foglalja a matematikai eszköztár készségszintű használatát és az elsajátított matematikai tudás valós élethelyzetekben való alkalmazásának igényét és az erre való képességet az egyén életkorának megfelelő szinten. A tanulók

a matematikatesztben életkoruknak megfelelő kontextusba ágyazott feladatokat oldanak meg, az ezek megoldásához szükséges eszköztár nem mutat túl a tantervben szereplő, általuk már elsajátított ismereteken. A feladatok elolvasásakor egyszerű és nem túl hosszú szövegezéssel, képekkel, ábrákkal találkoznak a tanulók. A kérdések között többségben vannak egyszerű, könnyen átlátható, egy-két lépésben megoldható feladatok, de gondolkodtató, önálló megoldást igénylő kérdések is megjelennek a tesztben.

A mérésben megjelenő feladatok besorolhatók az Országos kompetenciamérés matematika tartalmi keretében definiált tartalmi területekhez és gondolkodási műveletekhez. A tartalmi területeknek az adott évfolyamon már elsajátított elemei jelennek meg a mérésben, és a megoldáshoz szükséges gondolkodási műveletek is az adott korosztály képességeihez igazodnak.

A 2022/2023-as kísérleti mérés során a tanulók a két 30 perces részben 15-15 matematika feladattal találkozhattak. A mérési idő jobb kihasználása érdekében a feladatok száma növelésre került a 2023/2024-es mérés során a két részben 20-20 feladat szerepelt.